

LOCUL ȘI ROLUL FUNCȚIONARULUI PUBLIC ÎN APARATUL DE STAT

*Mihaela POPESCU-ARSENII, Facultatea de Relații
Internaționale, Științe Politice și Administrative*

*Funcționarii publici sunt slujitorii și reprezentanții oamenilor,
pentru a pune în practică legile pe care oamenii le-au făcut.*
Grover Cleveland

Cet article sert à la découverte de tous les rôles des fonctionnaires, pour comprendre le lieu et le rôle du fonctionnaire dans l'appareil d'Etat, la connaissance des aspects doctrinaux, la typologie, l'histoire et son spécifique dans les autres pays, le rôle de l'Etat dans l'encouragement du fonctionnaire, l'évaluation de multiples rôles du fonctionnaire dans le système administratif.

Funcționarul public din cadrul unei autorități publice moderne reprezintă mai mult decât o simplă componentă a procesului de decizie administrativă. Resursele umane sunt abordate de către noul management public drept „capital”, astfel funcționarul necesită o „grijă” permanentă din partea statului, o atitudine pietoasă, investiții substanțiale și permanente. Este important ca viitorii funcționari publici să cunoască bine toate elementele și atributele proprii unui funcționar, pentru aceasta, prezentul articol vine cu unele răspunsuri.

Cine este funcționarul public? Statul, pentru a exista, pentru a-și consolida suveranitatea, are misiunea de a organiza la nivel central și local servicii publice, care, la rândul lor, generează instituirea de funcții publice, care sunt realizate de către funcționarii publici.

Astfel observăm că funcționarul nu poate exista în afara unei funcții și a unui serviciu public.

Constituția Republicii Moldova pune bazele regimului juridic al funcției publice, prin art.39: „Cetățenii Republicii Moldova au dreptul de a participa la administrarea treburilor politice nemijlocit, precum și prin reprezentanții lor. Oricărui cetățean i se asigură potrivit legii accesul la o funcție publică”. Conform opiniei lui Paul Negulescu, „funcționarii publici sunt acei cetățeni care, fiind numiți de autoritatea competentă și investiți în mod legal cu atributele funcțiilor lor, prestează în mod permanent o anumită activitate, ce nu este exclusiv

manuală, în scop de a face să funcționeze un serviciu public în schimbul unui salariu plătit periodic”.

Ce fel de funcționari pot fi? Importanța și complexitatea administrației publice prevede că personalul antrenat în realizarea politicii statului trebuie să corespundă celor mai înalte cerințe, pentru care se impune o clasificare a acestora, care ne asigură o mai bună înțelegere a funcțiilor publice și a managementului acestora.

Legea nr.158 din 04.07.2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public clasifică funcționarii publici, conform nivelului atribuțiilor, în funcționari publici de conducere de nivel superior, de conducere și de execuție; doctrina vine și ea cu numeroase clasificări.

De unde se trag acești funcționari? Primul statut al funcționarilor publici l-a întocmit împăratul roman Hadrian în Roma antică, accentuând astfel importanța slujitorului statului. În Moldova, funcția publică s-a dezvoltat odată cu dezvoltarea instituțiilor publice, în perioada absolutismului monarhic, cu consolidarea Sfatului Domnesc, a dregătoriilor cu „marii dregători”, care erau demnitari cu atribuții administrative (postelnic, paharnic), militare (hatman, spătar) și judecătorești (logofăt, vornic) în aparatul de conducere al statului.

Ce reprezintă un funcționar public european? În prezent, în diferite țări din Europa, se recurge la o delimitare a două sisteme de bază ale funcției publice: de carieră și de poziționare. Printre primele fundamentări ale statutului **funcționarului public la nivel european** au fost – Statutul funcției publice din Spania (1852), Luxemburg (1872), Danemarca (1899), Italia (1902). În scopul consolidării statutului și locului funcționarului public, pe plan european, s-au înființat mai multe școli.

Școlile franceze pregătesc elita administrativă (ENA, Polytechnique) sau cadre intermediare (IRA), în Germania, Școala de Științe Administrative „Aochsehule” din Speyer (1947) este inspirată după modelul francez, în Marea Britanie personalul din administrație este pregătit și de „Civile Service College”, toate aceste instituții având misiunea de pregătire a personalului care va îndeplini prerogativele puterii de stat.

Care este rolul statului în motivarea funcționarului? Implicarea statului în susținerea funcționarului public este iminentă și se exprimă prin garantarea dreptului la carieră, asigurarea dezvoltării profesionale, garanții nemijlocite privind protecția socială.

Legea nr.158 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public prevede că managementul funcționarului public este de competența Guvernului, care a împuternicit Cancelaria de Stat (prin Direcția Politică de Cadre) să asigure promovarea și realizarea politicii statului în domeniul serviciului public, în special al managementului resurselor umane. Pentru asigurarea implementării Legii nr. 158, Guvernul a aprobat în 2009 Planul de acțiuni, care a fost realizat cu succes. *Care este rolul funcționarului în stat?* Alexandru Negoită afirma că „eficacitatea administrației publice depinde de calitatea umană și capacitatea tehnică a oamenilor”, astfel este necesar să avem în funcții publice resurse umane competente, profesionale, pregătite să exercite o multitudine de atribuții și roluri. Potrivit opiniei profesorului Aurel Simboteanu, funcționarul public exercită rolul de mediator între valorile politice ale statului, deciziile politice, pe de o parte, iar pe de altă parte, nevoile societății, locul fiind cel de intermediar între puterea de stat și societate. Dacă să apreciem teoria vs realitatea, putem deduce multiple roluri ale funcționarului, precum dirijor, internaționalist, patolog, lider, organizator, doctor, magician, reformator.

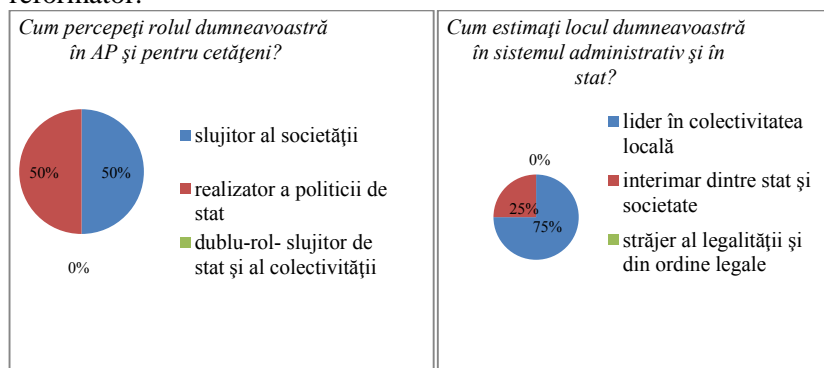

Fig. 1. Rezultatele chestionarului–Rolul

Fig. 2. Rezultatul chestionarului–Locul

Pentru a aprecia corespunderea dintre idealurile teoretice și realitatea existentă, am realizat un chestionar cu tema „Locul și rolul funcționarului public” asupra funcționarilor din cadrul unei autorități publice locale (din cadrul primăriei s. Dănceni, r-nul Ialoveni), care a dovedit că fiecare funcționar este devotat totalmente funcției sale și

interesului social, procentajul arătând că principalul considerent pentru care au o vechime mai mare de zece ani în serviciul public este simțul de a fi util societății, de a fi în slujba cetățeanului, de aici dovedindu-se un grad înalt de moralitate a funcționarilor publici din cadrul primăriei Dănceni, în special, și din cadrul AP, în general, iar modul cum activează aceștia corespunde în totalitate prevederilor legale și principiilor deontologice.

Prioritar pentru un funcționar public veritabil este motivarea morală, și anume starea „de a te simți de folos” pentru comunitate.

Funcționarul public are o semnificație deosebită, constituind elementul democrației, prin intermediul căruia se realizează suveranitatea națională, fiind o verigă a sistemului administrației publice și a sistemului politic, în general, asigurând executarea și îndeplinirea legii, a deciziilor puterii de stat, fiind și elementul cel mai aproape situat de colectivitatea locală, care reacționează cel mai repede la impulsurile și schimbările sociale.

Referințe:

1. IORGOVAN, A., elab. *Tratat de drept administrativ*. Vol. I. București: All Beck, 2003, p.583.
2. GRĂDINARU, N., elab. *Drept Administrativ*. București: Ed. Economică, 2004, p. 125.
3. NEGOIȚĂ, A., elab. *Drept administrativ*. București: SYLVI, 1998. p.115.
4. PLATON, M., elab. *Introducere în știința administrației publice*. Chișinău: TACIS, 1992, p.172.
5. POSTOLACHE, M., elab. *Serviciul public*. Chișinău: Tehnico-info, 2005, p. 104.
6. SÎMBOTEANU, A., elab. *Istoria administrației publice*. Chișinău: CEP USM, 2009, p.61.
7. VEDINAȘ, V., elab. *Statutul funcționarului public*. București: Nemira, 1998, p.9.